

ΑΡΧΑΙΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΛΕΣΒΟΥ

ANCIENT QUARRIES IN LESBOS ISLAND, GREECE

Δρ. Μυρσίνη Βαρτή Ματαράγκα, Δρ. Διονύσης Ματαράγκας
Dr Varti - Matarangas & Dr. Matarangas D.

LESVOS ISLAND

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα αρχαία λατομεία, **μνημεία της φύσης και του ανθρώπου**, από τα οποία προήλθαν τα υλικά δομής των μνημείων και άλλων αριστουργημάτων τέχνης (αγάλματα και άλλα γλυπτά), είναι αναμφισβήτητα ένα μεγάλο εθνικό κεφάλαιο γεωλογικής, αρχαιολογικής και ιστορικής σπουδαιότητας. Επί πλέον, στο Αιγαίο αποκτούν αυτά ακόμη μεγαλύτερη σπουδαιότητα, διότι καταδεικνύουν τη διαχρονικότητα του Ελληνισμού.

Τα αρχαία λατομεία διαθέτουν ένα σύνθετο και σπάνιο συνδυασμό τεχνολογίας, τέχνης, γεωλογίας- πετρολογίας και οικονομικής ιστορίας, γεγονός που τα κατατάσσει από πλευράς μνημειακής αξίας σε ανώτατο βαθμό και ως εκ τούτου απορρέουν υποχρεώσεις υψηλού βαθμού προστασίας.

Δυστυχώς, τα περισσότερα από αυτά βρίσκονται σε κατάσταση ακραίας εγκατάλειψης, αν και προστατεύονται από τον αρχαιολογικό νόμο. Αν δεν έχουν καταστραφεί ήδη, κινδυνεύουν να καταστραφούν από τη νεότερη δραστηριότητα λατομείας και οδοποιίας ενώ πολλά από αυτά χρησιμοποιούνται ως σκουπιδότοποι.

Η εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο ευρύτερου ερευνητικού προγράμματος με θέμα: «**Αρχαία λατομεία Αιγαίου: καταγραφή, μελέτη και ανάδειξη**» με στόχο την προστασία και την ανάδειξη των κυριότερων από αυτά ως επισκέψιμων πολιτιστικών χώρων και τη διάσωση πολύτιμων πληροφοριών για την αρχιτεκτονική, την ιστορία υλικών, τεχνολογίας, κ.ά..

Επί πλέον, η μελέτη των αρχαίων λατομείων λύνει σοβαρά προβλήματα προέλευσης των δομικών λίθων, η γνώση των οποίων είναι απαραίτητη στις αναστηλωτικές εργασίες μνημείων.

Ακόμη συμβάλλει στην εύρεση των σχέσεων των πληθυσμών, στο εμπόριο και στην οικονομία της αρχαίας πολιτείας και στη γνώση της αρχαίας τεχνολογίας της εξόρυξης - μεταφοράς και κατεργασίας.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- * Αξιώτης Μ. 1987. Στα χάρτια τα παλιά. Έκδοση Παγγεραγωγικού Πολιτιστικού Συλλόγου Αθήνας. Αθήνα, 230σ.
- * Μυρσίνη Βαρτή - Ματαράγκα, Διονύσης Ματαράγκας. Αρχαία λατομεία των ΝΑ ακτών της Λέσβου. 2ο Συνέδριο της Επιτροπής Οικονομικής Γεωλογίας, Ορυκτολογίας & Γεωχημείας. 2005.
- * Hatzipanagiotou K. & Pe-Piper G. 1995. Ophiolitic and sub-ophiolitic metamorphic rocks of the Vatera area, southern Lesbos (Greece): Geochemistry and geochronology. *Ofoliti* 20, 17-29.
- * Hecht J. 1972. Geological map «Plomari - Mytilini» sheet, sc. 1: 50.000. I.G.M.E, Athens.
- * Κατσικάτσος Γ., Ματαράγκας Δ., Μιγκρίκος Γ. & Τριανταφύλλης Ε., 1982. Γεωλογική μελέτη νήσου Λέσβου. Έκθεση ΙΓΜΕ Αθήνα, 92ρ.
- * Κοντής Ι. Δ. 1978. Λέσβος και η Μικρασιατική της περιοχή, 530σ.. Στη σειρά 24: Αρχαίες Ελληνικές πόλεις, Αθηναϊκός Τεχνολογικός Όμιλος.
- * Π. Παρασκευαΐδης. Το αρχαίο λατομείο Μόριας.
- * Pe-Piper G. & Piper D.J.W. 1993. Revised stratigraphy of the Miocene volcanic rocks of Lesbos, Greece. *Neus Jahrbuch Geol. Palaont. Mh.*
- * Χαριτωβίδης Σ. 1971. Αρχαιολογικό Δελτίο 26.
- * M. Varti - Mataranga and G. Katsikatsos 2001. Facies analysis of the carbonate sequence of the Moria ancient quarries in Lesbos island. Αρχαιομετρικές μελέτες.

Ευχαριστίες

Οι συγγραφείς επιθυμούν να ευχαριστήσουν το Υπουργείο Αιγαίου για την επιχορήγηση του ερευνητικού προγράμματος «Μελέτη αρχαίων λατομείων Αιγαίου», πρωτοποριακού στον Ελληνικό χώρο, στα πλαίσια του οποίου πραγματοποιήθηκε η εργασία αυτή, το Υπουργείο Πολιτισμού για τη δέσμευση των αρχαίων λατομείων. Επίσης, ευχαριστούν θερμά τον κ. Μάκη Αξιώτη για τις πολύτιμες προφορικές και γραπτές πληροφορίες του. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζουν στην αρχαιολόγο κ. Μάγδα Αλβανού του Υπουργείου Αιγαίου καθώς και στους αρχαιολόγους της Κ' Εφορείας κ. Γιάννη Κουρτζέλλη και κ. Τσολάκη για τη συνεργασία τους.

This research has been sponsored by a research grand from the Ministry of the Aegean in the frame of the project "Study of the ancient quarries of the Aegean Sea". The authors would like to thank the authorities of the Ministry for financial support. Thanks are also extended to the Ministry of Culture for providing permits to work in the ancient quarries.